

ulja na svako stablo a 2 hekt. ulja na hektar. Pošto ciena ulja, koje se obično pravi, vrte se između 25 i 32 for na hektolitar, prihod bi iznosio 90 for. prama trošku od 120 for, po tome proisticao bi gubitak od 30 for po prilici, ako se ne računa bezkorisnost zemljišne glavnice. Ako se pak promisli, da se poradi kmetskog sistema, obćenito razprostranjenog, u većem dielu slučajeva, ovaj neznatni proizvod maslina i ulja razdjeli među kmetom i vlasnikom, koji dobije osminu, četvrtinu ili polovicu prama prilikama tla i kulture istoga u doba sklopljenja ugovora, ne može se na ino, a da se ne uvjeri, da gojidba maslina pod sadašnjim prilikama niti je, niti može biti probitačna, te se punim razlogom smije posumnjati o ekonomičnoj koristi.

Dopuštam rado, da ovaj račun, premda je sastavljen na temelju raznih podataka, pruženih mi od praktičnih i vještih osoba iz različitih kotara, nije vjerna slika prilika, na koje se odnosi, te da je gubitak, koji ovaj račun pokazuje, u puno slučajeva mnogo manji ili sa svim izčezava te se pače pretvara u mali prihod, a to ili usljed produkcije zaista veće od one pretpostavljene, što je moguće, pa i radi malog broja stabala računanog na hektar, te dosljedno većeg prostora dodieljenog svakome stablu, ili radi lozja, koje je izmješano, te djelomično doprinosi troškovima za obradu tla, za gnjojenje, za porez i. t. d. Svakako mislim da se svak mora uvjeriti, da je proračun naše gojidbe maslina doista siromašan, te da je neobhodno potrebno nastojati da se poboljša, pomnožavajući s jedne strane produkciju maslina dobre vrste i čineći je stalnijom i pravilnijom, a s druge strane usavršavajući proizvod, eda mu se može povisiti ciena i ova biti probitačnija. Potreba tog boljitka tim više se nameće, što mi danas ne možemo procieniti ekonomičnu-poljodjelsku važnost, koju bi s vremenom mogla dostići u pokrajini gojidba maslina, osobito ako se na široko razprostrani filoksera, koja u nekim predjelima onemogućuje, a u drugim mjestima otegočuje i poskupljuje gojidbu loze, mogla bi dati povoda, da se u mnogim predjelima očuti potreba gojidbe, koja bi onu zamjenila. Pod njezinim bi se pritiskom ljuto pokajao, ko je odveć naglo proglasio maslinu gospodarstveno nemogućom, te se dohvatio sjekire, da je proriedi ili da je sasvim utamani.

Da je moguće pomnožiti produkciju i učiniti je pravilnijom, o tome ne može biti sumnje, samo ako se ide za tim, da se uklone oni uzroci, malo prije spomenuti, koji onemogućuju maslini pravilno i dobro davanje ploda.

Česte kiše, jake promjene i padanja temperature, izvanredne vrućine ljeti i prekomjerena suša, tuča, silni vjetrovi i drugi vazdušni